

ИНТЕРНИ ЕТИЧКИ МЕДИЈСКИ КОДЕКС

Национални савет русинске националне мањине и Новинско-издавачка установа „Руске слово“, кроз доношење заједничког интерног етичког кодекса, изражавају своју пуну приврженост највишим професионалним и етичким медијским стандардима, Кодексу новинара Србије, као и бројним међународним и домаћим актима који гарантују слободу и плурализам медија и изражавања. Интерни етички кодекс заснива се на заједничкој жељи Националног савета и новинара и запослених у НИУ „Руске слово“ да грађанима обезбеде истинито, непристрасно, правовремено и потпуно информисање, и у ту сврху се овим документом успостављају механизми и процедуре који ће омогућити највиши ниво уређивачке независности и медијског професионализма у НИУ „Руске слово“.

Овај документ у потпуности уважава Кодекс новинара Србије, и у том смислу он не представља његову замену. Напротив, овај документ представља анекс овог документа који узима у обзир специфичности медија и информисања на језицима националних мањина, као и односа између Националног савета и медија којима је он, посредно, оснивач.

Национални савет русинске националне мањине и НИУ „Руске слово“ овим документом се ослањају на Европску конвенцију о људским правима, која констатује да свако има право на слободу изражавања, укључујући слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Такође, ослањају се на Устав Републике Србије, којим се јемчи слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје. На крају, ослањају се и на Закон о јавном информисању и медијима, који у оквиру јавног интереса препознаје и истинито, непристрасно, правовремено и потпуно информисање на матерњем језику грађана Републике Србије припадника националних мањина, као и очување културног и верског идентитета националних мањина које живе на територији Републике Србије.

1. НИУ „Руске слово“ – штампани и онлајн јавни сервис русинске националне мањине

Медији којима су посредно оснивачи национални савети националних мањина финансирају се из јавних извора Републике Србије и представљају један од начина остваривања јавног интереса у области јавног информисања, зато је природно и логично да функционишу по принципима јавних медијских сервиса. У том смислу недељник “Руске слово” и новинска агенција “Рутхенпресс” практично представљају својеврсни штампани и онлајн јавни сервис русинске националне мањине у Србији.

Медији којима су, посредно, оснивачи национални савети националних мањина дужни су да своје извештавање и садржаје ускладе са начелима рада јавних медијских сервиса, односно да буду гарант медијског плурализма на мањинској медијској сцени и професионалног извештавања, кроз успостављање гаранција уређивачке независности медија и унапређење квалитета информисања и медијских слобода у мањинским медијима.

Аналогно законском решењу о јавним медијским сервисима, НИУ “Руске слово” ће рад заснивати на следећим начелима:

- 1) истинито, непристрасно, потпуно и благовремено информисање;
- 2) независност уређивачке политике;
- 3) независност од извора финансирања;
- 4) забрана сваког облика цензуре и незаконитог утицаја на рад јавног медијског сервиса, редакције и новинара;
- 5) примена међународно признатих норми и принципа, а нарочито поштовање људских права и слобода и демократских вредности;
- 6) поштовање професионалних стандарда и кодекса.

У остваривању јавног интереса у области информисања на русинском језику, НИУ “Руске слово” ће се у раду нарочито руководити потребом: за истинитим, благовременим, потпуним, непристрасним и професионалним информисањем грађана и за омогућавањем слободног формирања и изражавања мишљења; за поштовањем и подстицањем плурализма политичких, верских и других идеја и омогућавање јавности да буде упозната са тим идејама, не служећи интересима појединих политичких странака и верских заједница, као ни било ком другом појединачном политичком, економском, верском и сличном становишту или интересу; за непристрасним обрађивањем политичких, историјских, привредних, социјалних, здравствених, културних, образовних, научних, еколошких и других питања, омогућавајући равноправно

сучељавање различитих становишта; за задовољавање потреба у информисању свих делова друштва без дискриминације; као и за задовољавањем потреба грађана за садржајима који обезбеђују очување и изражавање културног и верског идентитета, афирмисање националних културних вредности русинске националне мањине и јачају интеркултуралност.

2. Национални савет русинске националне мањине и НИУ „Руске слово“

Национални савет русинске националне мањине је дужан да НИУ „Руске слово“ благовремено достави позиве, одговарајући материјал и релевантне информације о свим планираним активностима Националног савета, чланова савета, одбора и радних тела.

НИУ „Руске слово“ је дужно да омогући професионално, објективно, правовремено, непристрасно, квалитетно, савесно, критичко и слободно информисање, односно извештавање и припрему медијских садржаја по највишим стандардима и етичким нормама које прописује Кодекс новинара Србије, као и остали обавезујући правни и саморегулативни акти.

Национални савет русинске националне мањине дужан је да обезбеди услове за несметани развој професионализма и независне уређивачке политике медија којима је посредно оснивач (у оквиру НИУ „Руске слово“). Поштоваће се и подстицати медијски плурализам, успостављање јавног дијалога и омогућавање да јавност буде упозната са различитим идејама и мишљењима без служења било којем појединачном интересу, кроз гарантовање поштовања уређивачке независности медија и права на слободно и критичко изражавање.

3. НИУ „Руске слово“ и кадровска политика

Успостављају се механизми заштите независне уређивачке политике медија којима су посредно оснивачи национални савети националних мањина кроз унапређење процедура приликом избора чланова управних тела, уредника и директора Установе.

Овим саморегулаторним документом утврђује се механизам који афирмише и устаљује већ постојећу праксу консултативног изјашњавања запослених НИУ „Руске слово“ кроз тајно гласање поводом избора:

- Три члана УО из редова запослених у НИУ „Руске слово“,
- Главног и одговорног уредника недељника „Руске слово“,
- Директора НИУ „Руске слово“.

Будући да Статут НИУ „Руске слово“ предвиђа да три члана Управног одбора (УО) те Установе из реда запослених предлага директор „Руске слово“ (док шест именује Национални савет русинске националне мањине), а да УО „Руског слова“ бира (на основу јавног конкурса) и разрешава главног и одговорног уредника и директора Установе, установљава се пракса обавезног консултовања запослених/редакције о кандидатима за ове функције. Уочи предлагања/избора кандидата за ове функције, запослени у НИУ „Руске слово“ ће се у тајном гласању изјаснити о подршци кандидатима за три члана УО из те Установе, као и за директора НИУ „Руске слово“, односно чланови редакције за главног и одговорног уредника недељника „Руске слово“, и то након што они члановима колектива пре подношења предлога директора Установе, односно по окончању конкурсног поступка представе своје програме.

У процедури предлагања и одлучивања о избору кандидата за ове функције, кандидати који би освојили највећи број гласова чланова колектива/редакције важили би као кандидати који имају највеће поверење запослених. Мишљење чланова колектива ће се, у складу са неговањем добре праксе и јачањем узајамног поверења на релацији Национални савет русинске националне мањине – запослени у НИУ „Руске слово“ уз пуно уважавање разматрати приликом предлагања и одлучивања о избору кандидата за ове функције.

НИУ „Руске слово“ и Национални савет русинске националне мањине поштоваће постојеће стечене праксе и стандарде из Акта о систематизацији НИУ „Руске слово“ које се односе на критеријуме избора чланова редакције, уреднике, директора, администрацију и осталих запослених на основу њихових квалификација и радног искуства по највишим стандардима које прописује законодавство Републике Србије. Ово се односи и на процедуре запошљавања и постављања на функције у складу са Статутом Установе и законима Републике Србије.

4. НИУ „Руске слово“ и избори

Током активности у предизборним кампањама за изборе, НИУ „Руске слово“ ће се стриктно држати одредаба Кодекса новинара Србије (2010). Руководиће се принципом непристрасног и једнаког представљања политичких странака, коалиција и кандидата који имају потврђене изборне листе за изборе за републичке, покрајинске или локалне изборе (месне заједнице) у време предизборне кампање, а будући да избори за националне савете националних мањина представљају политички процес избора за највише тело културне аутономије националних мањина у Републици Србије, НИУ „Руске слово“ ће овим изборима посветити наглашену пажњу. Недељник „Руске слово“ и

новинска агенција "Рутхенпресс" ће усталити и ранију позитивну праксу да – у намери да се свим кандидатима-листама обезбеди једнак простор, објективан и непристрасан приступ у својеврсном штампаном медијском јавном сервису на русинском језику – за предизборну кампању у изборима за нови сазив Националног савета русинске националне мањине унапред утврди правила о праћењу предизборне кампање (постојећи саморегулативни Информатор за праћење предизборне кампање у НИУ „Руске слово“), која ће се једнако односити на све подносиоце изборних листа и о којима ће они унапред бити обавештени.

У извештавању у време предизборне кампање доследно ће се примењивати одредбе Кодекса новинара Србије, према којима „новинар не извештава о темама у којима има приватни (лични или групни) интерес“, односно да „учешће у политичкој, изборној или медијској кампањи (политичке странке/компаније, и слично), не може да се обавља истовремено с новинарским/уредничким послом“. Такође и да „политичка активност чланова породице новинара/уредника такође би могла да узрокује стваран или привидан сукоб интереса“. Сходно томе, новинари НИУ „Руске слово“ ће, у случају да буду кандидати на изборним листама, бити дужни да о томе обавесте одговорног уредника. Темељни приступ у предизборном извештавању биће да је „отворено залагање за једну политичку странку или опцију неспојиво с новинарском професијом“.

У спречавању унутрашњег сукоба интереса, НИУ „Руске слово“ ће се руководити смерницом Кодекса новинара Србије, према којој „новинар/уредник не би требало да извештава о темама у којима има лични, политички или комерцијални интерес, нпр. као члан управног, надзорног или пословног одбора компаније/организације/клуба, и слично“.

Имајући у виду одредбу Кодекса новинара Србије по којој је „са новинарском професијом неспојив рад у ПР и маркетиншким агенцијама, агенцијама за лобирање, државним органима и институцијама, као и политичким партијама, новинари и уредници НИУ „Руске слово“ ступањем на јавне функције биће дужни да о томе обавесте руководство Установе.

Чланови Националног савета русинске националне мањине који су одговорни уредници, или заменици главног и одговорног уредника НИУ „Руске слово“ због сукоба интереса неће се бирати у двотрећинско чланство Управног одбора НИУ „Руске слово“ (које именује Национални савет русинске националне мањине), нити ће се они у расправи у Националном савету русинске националне мањине изјашњавати и гласати о својим годишњим извештајима и плановима.

5. Завршне одредбе

Национални савет русинске националне мањине и НИУ „Руске слово“ се залажу да се кључне тезе из овог документа укључе у нову Националну стратегију Русина у Републици Србији (до 2030).

Етички кодекс саморегулативе ће по његовом усвајању бити јаван документ и биће објављен на веб-сајту Националног савета русинске националне мањине, као и НИУ „Руске слово“.

За надзор над спровођењем, односно праћење поштовања овог документа формираће се четворочлано тело, састављено од кандидованих представника НИУ „Руске слово“, Националног савета русинске националне мањине (Одбора за информисање) и струковних новинарских удружења – Независног друштва новинара Војводине и Новинарске асоцијације Русина. Најмање једном годишње ово тело ће јавно објавити своју анализу и оцену о поштовању основних принципа и начела усвојеног саморегулаторног кодекса.

Ово тело разматраће и евентуалне жалбе које би се подносиле у случајевима кршења основних принципа саморегулаторног документа. Жалбе могу да поднесу појединци, организације или институције који сматрају да су оштећени због непоштовања основних принципа саморегулаторног кодекса.

Одлуке тела за праћење поштовања овог документа, као и одлуке о евентуалним жалбама биће јавне и доступне на вебсајту НИУ „Руске слово“.

Новинско - издавачка установа

„Руске слово“



Борис Варга, директор



Национални савет русинске

националне мањине



Борислав Сакач, председник



У Новом Саду, 16.12.2019. године